

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПЛАТФОРМА
П Р А В Л Ю Д И Н И

Уповноважений
Верховної Ради України
з прав людини

Рекомендації

щодо наповнення публічною
інформацією офіційних веб-сайтів
судів першої інстанції

ЗМІСТ

I.	Про проект	3
II.	Результати моніторингу.....	6
III.	Рекомендації	10
3.1	Загальна інформація про суд.	11
3.2	Структура суду.	12
3.3	Суддівське самоврядування.....	13
3.4	Відомості про інформаційні системи та системи забезпечення гласності судового процесу.....	15
3.5	Відомості про заходи щодо протидії корупції та очищення влади.	16
3.6	Нормативно-правові засади діяльності суду.	18
3.7	Діяльність суду по забезпеченню прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб.	19
3.8	Відкриті дані.	22
3.9	Інформація про закупівлю товарів, робіт, послуг за бюджетні кошти.....	23
3.10	Кадрове забезпечення.	25
3.11	Бюджет. Фінанси.	26
3.12	Безкоштовна правова допомога.	27
3.13	Критерії зручності сприйняття інформації.....	28

Рекомендації підготовлено експертами громадської організації «Платформа прав людини» в рамках проекту «ОЦІНКА ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІДКРИТОСТІ ОФІЦІЙНИХ ВЕБ-САЙТІВ СУДІВ УКРАЇНИ»

«Проект реалізується за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Нове правосуддя».

«Погляди авторів, викладені у цьому виданні, не обов'язково відображають погляди Агентства США з міжнародного розвитку або уряду Сполучених Штатів Америки».

I. Про проект

Вільний доступ до відкритої інформації про діяльність суб'єктів владних повноважень - це важливе підґрунтя для розвитку сучасної демократичної держави. Він забезпечує прозорість і відкритість органів влади, що є вкрай необхідним для побудови відносин, заснованих на довірі.

Відновлення довіри до судової гілки влади - вимога сьогодення. З цією метою проводиться судова реформа, змінюються правила і процедури, проводиться велика кадрова ротація. Разом з тим, ефективні зміни потребують і додаткового інформування суспільства та роз'яснювальної роботи з місцевими громадами.

У таких умовах найпростішим і найнадійнішим засобом комунікації виступає веб-сайт. Він дозволяє не тільки інформувати громадськість, але й надавати чисельні корисні сервіси, що в свою чергу підвищує його роль у діяльності сучасного суду. Веб-сайти здатні працювати 24 години на добу 7 днів на тиждень. Ці важливі електронні майданчики надають можливість кожному отримувати інформацію у зручний час в будь-якому місці, де є Інтернет.

Саме тому важливо, щоб сайти судів містили необхідну відкриту публічну інформацію, яку легко було б знайти кожному охочому незалежно від його освіти, навичок користування Інтернетом та стану здоров'я.

Головною метою моніторингу є покращення інформування громадськості про діяльність судової влади та створення умов для впровадження електронного врядування в Україні. Першочерговим завданням цього дослідження є аналіз офіційних веб-сайтів та веб-сторінок (далі по тексту - сайти) судів на предмет дотримання ними вимог законодавства України щодо оприлюднення публічної інформації. Дослідження спрямоване також на те, щоб стимулювати суди наповнювати сайти відсутньою інформацією, покращувати навігаційну доступність до неї та, тим самим, підвищувати рівень інформаційної відкритості.

Предмет моніторингу. Протягом жовтня – грудня 2017 року експертами ГО «Платформа прав людини» проведено аналіз стану оприлюднення публічної інформації на веб-сторінках 25-ти місцевих господарських судів, 25-ти місцевих (окружних) адміністративних судів та 40 місцевих загальних судів, а саме районних судів міст Києва, Харкова, Львова, Дніпра та Запоріжжя. Дослідження здійснено в межах проекту «Оцінка та підвищення рівня інформаційної відкритості офіційних веб-сайтів судів України», який впроваджується за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Нове правосуддя» та сприяння офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Параметри моніторингу. Під час моніторингу досліджено такі основні групи відомостей:

1. Загальна інформація про суд;
2. Структура суду;
3. Суддівське самоврядування;
4. Відомості про інформаційні системи та електронні сервіси судів;
5. Відомості про заходи щодо протидії корупції та очищення влади;
6. Нормативно-правові засади діяльності суду;
7. Діяльність суду по забезпеченню прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб;
8. Відкриті дані.
9. Інформація про закупівлю товарів, робіт, послуг за бюджетні кошти;
10. Кадрове забезпечення;
11. Бюджет. Фінанси.
12. Безкоштовна правова допомога.

У процесі дослідження експертами з моніторингу аналізувались повнота та актуальність інформації, формати, у якому її оприлюднено, зручність навігації по веб-сайту,, електронні сервіси та технічні параметри сайтів, а також наявність/відсутність негативного контенту.

Дослідження проведено за методикою, розробленою експертною групою на замовлення та під керівництвом Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (зокрема, відповідно до розділу III «Методології оцінки рівня забезпечення доступу до публічної інформації суб'єктами владних повноважень», - далі по тексту – Методологія). Визначені в Методології орієнтовні «Параметри для аналізу наповнення сайтів судів» актуалізовано станом на 1 жовтня 2017 року.

З детальною інформацією про проект, параметри та результати можна ознайомитися на веб-сайті ГО «Платформа прав людини» (www.ppl.org.ua) в рубриці «Моніторинг».

Етапи моніторингу.

Перший етап: проведення змістовного аналізу стану оприлюднення публічної інформації на веб-сайтах судів.

Другий етап: направлення попередніх результатів моніторингу судам для ознайомлення та подачі зауважень, комунікації з представниками судів з приводу попередніх даних моніторингу.

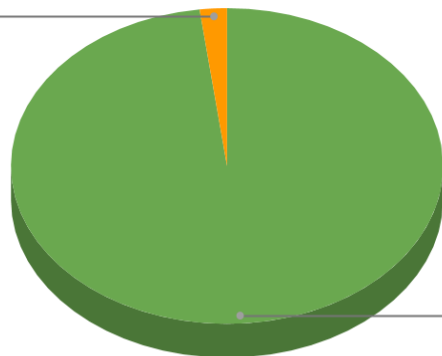
Третій етап: визначення остаточних результатів.

Громадська організація «Платформа прав людини» висловлює щиру порядку всім працівникам судів, які приймали участь у обговоренні попередніх результатів моніторингу, направляли свої зауваження та застереження, а особливо за те, що врахували виявлені недоліки і заповнили певні прогалини на сайтах!

II. Результати моніторингу

Рівень відкритості інформації про інформаційні системи та системи забезпечення гласності судового процесу

Відсутня
2,0%

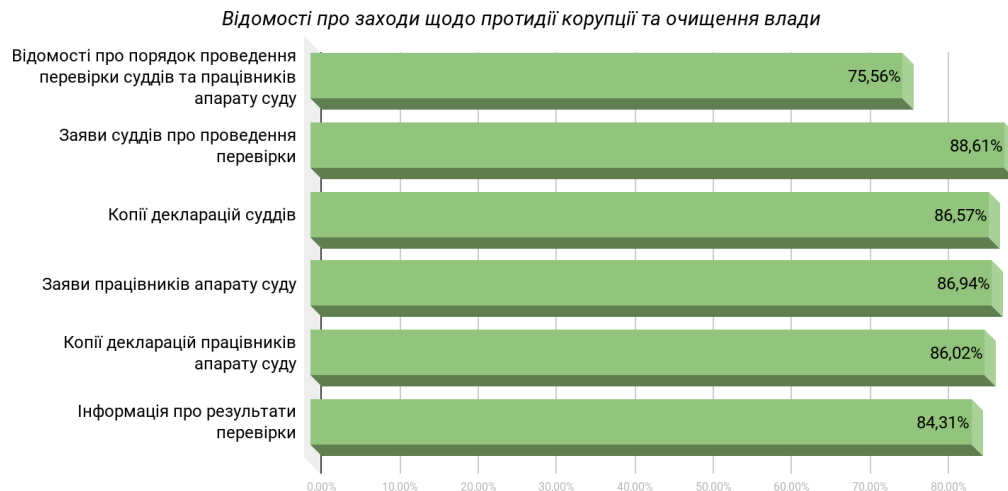
Оприлюднено
98,0%

В травні 2017 року почав працювати оновлений веб-портал «Судова влада України», на якому кожен суд має свою сторінку. Завдячуючи тому, що на них створено однакові тематичні розділи, умови доступу до публічної інформації значно покращилися. Варто зазначити, що на сайтах чудово представлені відомості про інформаційні системи та системи забезпечення гласності судового процесу. Рівень відкритості за цією групою параметрів сягнув майже 100 відсотків (він становить 98 %). Такий результат здобуто, насамперед, тому, що на кожній сторінці суду оприлюднено список

автопризначених справ, що надійшли до суду вперше; список справ, по яким надійшли апеляційні скарги; рішення суду, внесені до Єдиного державного реєстру судових рішень; інформацію про систему «Електронний суд»; інформацію щодо стадій розгляду судових справ тощо.

Традиційно добре подано загальну інформацію про суд, включаючи контактну.

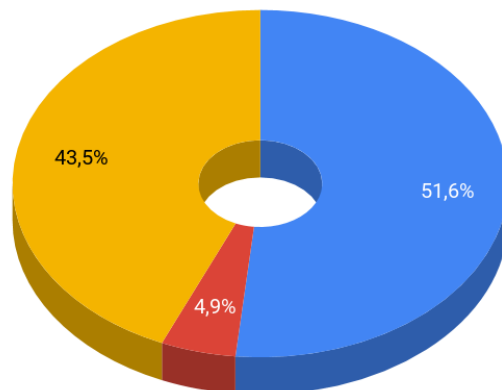
Високий рівень повноти та доступності мають також відомості про заходи щодо протидії корупції та очищення влади. Коефіцієнт оприлюднення інформації за більшістю параметрів цього розділу перевищив 81%, що відповідає високому рівню інформаційної відкритості.

Показовим є порівняння попередніх та остаточних даних проведеного дослідження. Так, за попередніми результатами моніторингу всіх сайтів загальний коефіцієнт інформаційної відкритості становив 51,6%. Жоден із судів не мав високого рівня інформаційної відкритості (який становив би понад 81%), а середній рівень

Збільшення рівня інформаційної відкритості в період комунікації

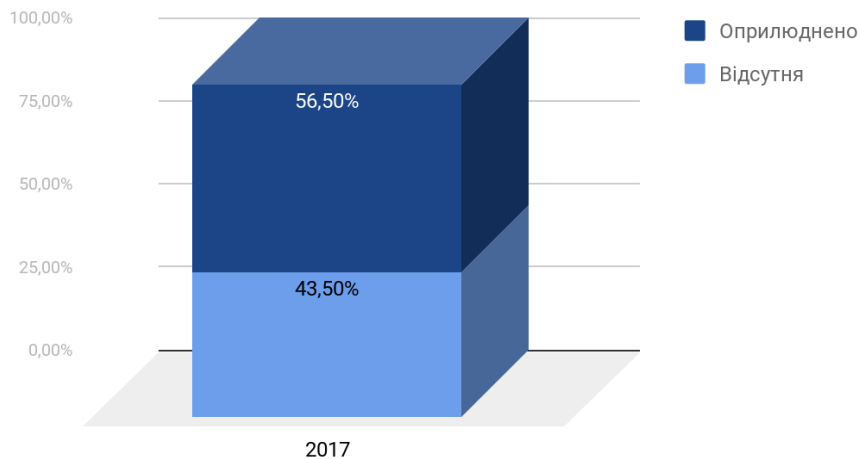
- Доступно інформації до комунікації
- Збільшення в період комунікації
- Недоступно інформації

відкритості (61 % - 80 %) мали лише 9 судів. Після проведення комунікацій між експертами з моніторингу та представниками судів рівень інформаційної відкритості значно покращився.

Загалом, коефіцієнт інформаційної відкритості зріс на 4,9% після періоду взаємодії..

Таким чином, загальний середній рівень інформаційної відкритості досліджених судів у 2017 році становить 56,5 %.

Рівень інформаційної відкритості судів першої інстанції 2017 році

III. Рекомендації

Результати, отримані під час моніторингу, дають можливість зрозуміти наявні проблеми, пов'язані з інформаційним наповненням сайтів, та запропонувати шляхи їх вирішення. Для цього рекомендуємо врахувати існуючі вимоги законодавства України у сфері доступу до публічної інформації, результати моніторингу та поради, щодо оприлюднення інформації.

3.1 Загальна інформація про суд.

Правова підстава для оприлюднення: пункти 1, 11 частини 1 статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Результат моніторингу: загальний рівень оприлюднення такої інформації становить 74%.

Як правило, на сайтах повно та доступно розміщено загальну контактну інформацію про суд, включаючи поштову та фактичну адресу, номери телефонів та факсу довідкової служби, електронну адресу суду, розпорядок роботи, нормативно-правові засади діяльності суду тощо. Рівень оприлюднення цієї категорії інформації становить 96%.

Поряд з цим, відомостей про основні завдання, місію, функції, компетенцію судів, перелік підсудних їм справ, територію, на яку поширюється юрисдикція суду, на багатьох досліджених сайтах знайти не вдалось. Іншим недоліком є те, що на деяких сайтах загальна інформація про суд розміщується у різних підрозділах («Про суд» та/або у розділі «Інше»), що ускладнює її пошук та є не логічним.

Звертає на себе увагу й те, що веб-портал «Судова влада України» не позначено як офіційний, що на наш погляд, знижує рівень довіри до нього, як до джерела інформації.

Рекомендовано:

- Розробнику/адміністратору порталу — зазначити у верхньому колонтитулі, що портал є офіційним.
- Судам - усі відомості, що стосуються загальної інформації про суд, оприлюднювати в розділі «Про суд», та не дублювати її в інших розділах та підрозділах веб-сторінки.

- Оприлюднити інформацію про основні завдання, місію, функції, компетенцію судів, перелік підсудних їм справ, територію, на яку поширюється юрисдикція суду, нормативно-правові засади діяльності суду.
- Номер телефону та факсу повідомляти із зазначенням коду міста, а поштові адреси, адреси місцезнаходження приймальні суду - із зазначенням поштового індексу та номеру кабінету відповідно.

3.2 Структура суду.

Правова підстава для оприлюднення: пункти 1, 11 частини 1 статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації», пункт 1 Рішення Ради суддів України № 68 від 06.10.2016 «Про супровід веб-сайту місцевого (апеляційного) суду».

Результат моніторингу: інформацію за параметрами цього розділу представлено на 60%, що відповідає задовільному рівню інформаційної відкритості.

Зазвичай повно і доступно подано відомості про прізвище, ім'я, по-батькові голови суду, його заступників, суддів, а також про графік прийому громадян керівництвом суду. Загалом, рівень оприлюднення інформації про голову суду становить 68%, про суддівський корпус - 64%, що відноситься до середнього рівня інформаційної відкритості.

Водночас, бракує відомостей про повноваження голови суду та його заступників, про спеціалізацію суддів (або про її відсутність), про спосіб запису на прийом, загальної контактної інформації про структурні підрозділи апарату суду, про повноваження, основні завдання та функції структурних підрозділів апарату суду, а також звітів про діяльність структурних підрозділів. Не вистачає також відомостей про місцезнаходження тих чи інших структурних підрозділів апарату суду у випадку, коли суд має декілька приміщень.

Інформацію для малобільних груп населення представлено менше ніж наполовину (46%).

Рекомендовано:

- Оприлюднювати схематичне зображення\опис структури суду та апарату суду.
- Оприлюднити повну інформацію про повноваження голови суду та його заступників, враховуючи не тільки положення Закону України «Про судоустрій і статус суддів», але й відповідні накази про розподіл повноважень (чи аналогічні документи).
- Разом із графіком прийому громадян керівництвом суду, оприлюднити відомості про спосіб запису на прийом чи відсутність такого запису, зазначати кабінет чи інше приміщення, в якому здійснюється прийом громадян.
- У разі наявності спеціалізації суддів - зазначати її на сайті або оприлюднювати повідомлення про те, що спеціалізація суддів не визначена.
- У разі відсутності структурних підрозділів у апараті суду, зазначати про це на сайті; оприлюднювати основні завдання та функції працівників апарату суду.
- Зробити окремий розділ для маломобільних груп населення та оприлюднити в ньому прізвище, ім'я та по-батькові особи, уповноваженої на забезпечення організації доступу до суду з урахуванням контактної інформації (телефон, електронна адреса).

3.3 Суддівське самоврядування

Правова підстава для оприлюднення: стаття 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації», статті 126–134 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Рішення, які приймаються зборами суддів, мають велике суспільне значення. Ці органи суддівського самоврядування обирають керівника суду та його заступника, визначають спеціалізацію суддів з розгляду конкретних категорій справ, визначають слідчих суддів, а також рівень навантаження на суддів, приймають рішення про засади використання автоматизованої системи документообігу та інші важливі акти, які регулюють роботу суду. Саме тому діяльність органів суддівського самоврядування перебуває в полі зору громадськості.

Результат моніторингу: на більшості веб-сторінок судів інформацію про органи суддівського самоврядування представлено на незадовільному рівні. Загалом, лише 19% відомостей щодо зборів суддів доступні громадськості.

Відомості про збори суддів (місце проведення, дата та час, порядок доступу на збори суддів, порядок денний зборів суддів, а також протоколи та рішення зборів суддів) в переважній більшості випадків або не публікуються взагалі, або оприлюднюються в розділі «Новини», що робить таку інформацію майже недоступною, оскільки новини постійно оновлюються. До прикладу, показник відкритості інформації про дату та час проведення зборів суддів становить 31%, що відповідає низькому рівню відкритості. І це найкращий результат серед групи параметрів, які стосуються органів суддівського самоврядування. Адже відомості про порядок доступу на збори суддів мають рівень відкритості лише 5%, оскільки ця інформація практично не публікується на сайтах.

Рекомендовано:

- Систематично (як правило, не рідше одного разу на три місяці) оприлюднювати інформацію про призначення зборів суддів, створивши підрозділ «Суддівське самоврядування» у розділі «Про суд», а

також додатково повідомляти про це у новинах. В оголошенні зазначати дату, місце та час проведення зборів, порядок денний.

- Опублікувати порядок доступу на збори суддів, оприлюднивши відповідне положення чи інший акт в зазначеному підрозділі. Окремо коротко інформувати про порядок доступу до зборів суддів у відповідних оголошеннях про їх проведення.
- Публікувати протоколи та рішення органів суддівського самоврядування у відповідному тематичному розділі.

3.4 Відомості про інформаційні системи та системи забезпечення гласності судового процесу.

Правова підстава для оприлюднення: стаття 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації», стаття 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», пункт 1 Рішення Ради суддів України № 68 від 06.10.2016 «Про супровід веб-сайту місцевого (апеляційного) суду».

Результат моніторингу: відомості щодо інформаційних систем та систем забезпечення гласності судового процесу на всіх веб-сторінках представлено практично в повному обсязі. Про це красномовно свідчить показник інформаційної відкритості за цією групою параметрів, який становить 98 %.

Звертає на себе увагу наявність єдиного підходу до оприлюднення такої інформації на веб-порталі «Судова влада», що значно спрощує її пошук. Створені інформаційні системи забезпечують можливість пошуку відомостей за різними критеріями, що робить інформацію доступною для переважної більшості користувачів.

Однак, суди, які використовують власні веб-сайти, нерідко не мають подібних інформаційних ресурсів. Деякі з них не використовують зазначені можливості веб-порталу «Судова влада України». Відповідно, у таких судів

рівень доступності відомостей про інформаційні системи та системи забезпечення гласності судового процесу виявився трохи нижчим.

Рекомендовано:

- Зробити окремий розділ, у якому зазначити перелік усіх інформаційних систем та електронних сервісів судів.
- Оприлюднювати інформацію щодо порядку користування цими системами та сервісами.
- Судам, які мають власні веб-сайти, - використовувати інформаційні системи та системи забезпечення гласності судового процесу, розроблені для веб-порталу «Судова влада України», інтегрувавши їх, за можливості, до своїх веб-сайтів чи зробивши необхідні гіперпосилання на веб-портал «Судова влада України».

3.5 Відомості про заходи щодо протидії корупції та очищення влади.

Правова підстава для оприлюднення: Закон України «Про очищення влади», пункт 3 частини 1 статті 25 Закону України «Про державну службу», пункт 13 частини 1 статті 71 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Результат моніторингу: зазначена інформація доволі повно представлена на веб-сайтах/сторінках судів, які досліджувались експертами з моніторингу. За більшістю параметрів цього розділу суди отримали високі оцінки (рівень інформаційної відкритості становить понад 81%). Середній коефіцієнт відкритості за цією групою параметрів дорівнює 84%.

Найчастіше, відомості по заходи щодо протидії корупції та очищення влади добре структуровані та мають високий рівень навігаційної доступності. Заяви про проведення перевірки та декларації оприлюднюються, як

правило, у графічному форматі, що дає можливість знайомитися зі скан-копіями зазначених документів. Зазвичай цю інформацію оприлюднюють у розділі «Показники діяльності», а подекуди — у розділі «Інше».

Зручною для користувача є спеціальна пошукова система, створена на веб-порталі «Судова влада». Вона дає можливість отримати систематизовані структуровані відомості про перевірки, які проведено щодо суддів та державних службовців суду, відображає регіон, назву органу, в якому проводиться перевірка, прізвище, ім'я та по-батькові особи, щодо якої здійснюється перевірка, її посаду, дату початку перевірки, документи, надані для перевірки та результати цього контрольного заходу. Крім того, вона надає можливість здійснювати пошук за прізвищем, іменем та по-батькові особи.

Водночас, експерти з моніторингу зазначали поодинокі випадки оприлюднення неповної інформації про порядок проведення перевірки суддів та працівників суду, неоприлюднення заяв та декларацій працівників суду, а також часткове оприлюднення відомостей про результати перевірки.

Рекомендовано:

- Оприлюднити інформацію про заходи щодо протидії корупції та очищення влади, відсутність якої була зафіксована під час моніторингу.
- Постійно оновлювати цей розділ, додаючи відомості про проведення перевірки щодо суддів та державних службовців, яких прийнято на роботу після 2014 - 2015 років.
- За можливості — для оприлюднення інформації використовувати відповідну автоматизовану систему веб-порталу «Судова влада».
- Визначити єдиний для всіх судів розділ для оприлюднення зазначеної інформації.

3.6 Нормативно-правові засади діяльності суду.

Правова підстава для оприлюднення: пункт 2 частини 1 статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації», Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835.

Результат моніторингу: переважна більшість судів оприлюднила зазначену інформацію, однак експерти звернули увагу на неможливість скачування текстів нормативно-правових актів, що регулюють діяльність суду, адже лише незначна частина судів опублікувала їх у двох форматах: гіпертекстовому та форматі електронного документу.

Загалом інформацію за цією групою параметрів представлено на 73 %. Найкраща ситуація з оприлюдненням реквізитів для сплати судового збору (98%). Пошук цих відомостей є надзвичайно простим і зручним, оскільки розробник порталу створив на головній сторінці кожного суду відповідний розділ.

Рекомендовано:

- Мати на сайті розділ «Нормативно-правові засади діяльності суду», у якому оприлюднювати необхідні нормативно-правові акти у декількох форматах: гіпертекстовому та у файлі для завантаження, який передбачає можливість подальшої обробки даних або іншому машинозчитувальному форматі.
- Доступ до зазначених нормативно-правових актів доцільно забезпечувати, в тому числі, шляхом створення відповідних гіперпосилань на офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

3.7 Діяльність суду по забезпеченню прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

Правова підстава для оприлюднення: стаття 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації», рішення Ради суддів загальних судів № 68 від 06.10.2016 «Про супровід веб-сайту місцевого (апеляційного) суду».

Результат моніторингу: загальний рівень відкритості зазначеної інформації є низьким, адже він становить лише 37%. Як правило бракує відомостей про оскарження рішень, дій (бездіяльності) суду і його посадових осіб (інформацію опубліковано лише на 15%). Трохи вищий рівень інформаційної відкритості мають відомості щодо оскарження неправомірних дій судді (27%).

Позитивним є те, що у кожного суду, що має веб-сторінку на порталі «Судова влада», наявні єдині електронні форми для звернення та запиту на публічну інформацію, посилання на які оприлюднено на головній сторінці та в розділі «Громадянам». Відповідно, доступність цієї інформації є надзвичайно високою.

Разом із тим, відомості про порядок складання, подання та розгляду звернень громадян і запитів на інформацію на багатьох сайтах відсутні. До того ж, рівень оприлюднення відомостей щодо контактних даних для подання звернень та запитів є низьким.

Варто зазначити, що деякі суди під час комунікацій звертали увагу на те, що, на їх думку, немає потреби окремо повідомляти адресу, телефон/факс чи електронну адресу для звернень громадян та запитів на доступ до публічної інформації, оскільки контактні дані оприлюднені на головній сторінці суду. Проте, ми не поділяємо такої позиції. І ось чому.

На головній сторінці сайту суду, як правило, оприлюднюють не один, а декілька телефонів (телефони загальної канцелярії, канцелярій з кримінальних та цивільних справ тощо). Крім того, поширеною є практика, коли суди мають не одне, а два приміщення. За таких умов громадянам непросто зрозуміти які контактні дані необхідно

використовувати для направлення звернення/запиту. Зважаючи на це, ми рекомендуємо оприлюднювати поштову адресу, телефон/факс чи адресу електронної пошти, які використовуються саме для звернень громадян та запитів на доступ до публічної інформації. Зазначені відомості варто розміщувати на сайтах суду у відповідних розділах, присвячених доступу до публічної інформації та зверненням громадян. Це не забирає багато часу і віртуального простору, але значно спрощує подачу запитів та звернень. З іншого боку, такий підхід стане у нагоді й самим працівникам суду, які будуть позбавлені необхідності уточнювати зазначені відомості по телефону чи в інший спосіб. Крім того, оприлюднення зазначеної інформації буде свідчити про виконання рішення Ради суддів загальних судів № 68 від 06.10.2016 «Про супровід веб-сайту місцевого (апеляційного) суду», яке передбачає, що сайт кожного місцевого суду, окрім іншого, в розділі «Доступ до публічної інформації» повинен містити відомості про прізвище, ім'я, по-батькові уповноваженої особи, номери телефонів, адреса електронної пошти, форма для електронного інформаційного запиту на отримання публічної інформації, нормативні акти, що регулюють питання доступу до публічної інформації.

Варто також звернути увагу на те, що опис адміністративного порядку оскарження рішень, дій (бездіяльності) суду і його посадових осіб представлено на низькому рівні. Подекуди розміщено матеріали, які вже повністю чи частково втратили актуальність. Не всі суди оприлюднюють зразки типових заяв, з якими особи звертаються до суду, практично відсутня інформація про механізми чи процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси або в інший спосіб впливати на реалізацію повноважень розпорядника інформації. Така ситуація може свідчити про певну закритість судів та про відсутність навичок побудови цивілізованих комунікацій між представниками судової гілки влади та громадськістю. Отже, її необхідно виправляти.

Стурбованість викликає і той факт, що жоден суд не має системи обліку публічної інформації, яка б містила всі відомості, передбачені статтею 18 Закону України «Про доступ до публічної інформації». Правда, деякі суди намагаються самостійно створити цю систему (див, наприклад, сайт Одеського окружного адміністративного

суду за посиланням: <https://adm.od.court.gov.ua/sud1570/inshe/publ/oblik>). Вітаючи намагання працівників суду покращити свої сайти, ми все ж вимушені констатувати, що ця інформація лише частково відповідає вимогам Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Рекомендовано:

- Створити окремі розділи/підрозділи: «Публічна інформація», «Звернення громадян», «Взаємодія з громадськістю».
- У зазначених розділах оприлюднити відомості про порядок складання, подання та розгляду звернень громадян та запитів на інформацію (відповідно), а також контактну інформацію для надсилання звернень та запитів (електронну та поштову адреси, телефони, факси, адресу для подання звернення особисто, а також місцезнаходження (адресу) місця, де можна працювати із публічною інформацією в приміщенні суду).
- У разі, якщо електронна та поштова адреси, телефони, факси, адреса для подання звернення особисто збігаються з контактними даними, оприлюдненими на головній сторінці сайту, інформувати користувачів про це шляхом розміщення відповідного повідомлення. В такому разі дублювати зазначену інформацію потреби не буде.
- Опублікувати зразки типових заяв, клопотань у двох форматах: гіпертекстовому та файлі для завантаження, який передбачає можливість подальшого заповнення та роздрукування.
- Створити систему обліку публічної інформації відповідно до вимог статті 18 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (за можливості — врахувавши норми Положення про систему обліку публічної інформації затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 р. N 1277).

3.8 Відкриті дані.

Правова підстава для оприлюднення: стаття 10–1 Закону України «Про доступ до публічної інформації», Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835.

Результат моніторингу: моніторинг веб-сайтів/ веб-сторінок судів виявив проблему, пов'язану з оприлюдненням цієї інформації. На жаль, переважна більшість судів її не оприлюднюють. Середній показник інформаційної відкритості за цією групою параметрів становить лише 5%, що є незадовільним. Існують поодинокі випадки розміщення деякої інформації, пов'язаної з реєстрами та наборами відкритих даних. Проте, навіть таких судів небагато.

З іншого боку, експертами з моніторингу виявлені й позитивні приклади оприлюднення такої інформації (див, до прикладу, сайт Одеського окружного адміністративного суду). Цей досвід, на наш погляд, варто поширювати.

Рекомендовано:

- Створити на сайті/сторінці суду розділ для оприлюднення інформації у формі відкритих даних.
- Зробити прямий перехід на сторінку суду на Єдиний державний веб-портал відкритих даних <http://data.gov.ua/>, таким чином, що б вона відкривала відомості про розпорядника — відповідний суд, та оприлюднені на сторінці відкриті дані суду (або в інший спосіб оприлюднити цю інформацію на сайті суду).

3.9 Інформація про закупівлю товарів, робіт, послуг за бюджетні кошти.

Правова підстава для оприлюднення: стаття 10 Закону України «Про публічні закупівлі», частина 5 статті 6, пункт 4 частини 2 статті 13, пункт 1 частини 1 статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Результат моніторингу: проведене дослідження показало, що цей вид інформації взагалі не оприлюднюється на сайтах місцевих загальних судів (районних судів міст Києва, Харкова, Львова, Дніпра та Запоріжжя). Проте деякі окружні адміністративні та місцеві господарські суди частково публікують зазначені відомості, але їх явно недостатньо. Середній показник інформаційної відкритості за цією групою параметрів для адміністративних та господарських судів становить 34%. Найповніше оприлюднено відомості про річні плани публічних закупівель - 54%, в той час як перелік оголошень та інформація про проведення процедури закупівлі надається рідко та має низький рівень навігаційної доступності, оскільки поширюється переважно в розділі «Новини». Середній показник оприлюднення зазначених відомостей становить лише 16%.

Така ситуація зумовлена тим, що Закон України «Про судоустрій і статус суддів» в останній редакції функції розпорядника бюджетних коштів щодо місцевих судів поклав на територіальні управління Державної судової адміністрації України, яка й здійснює відповідні закупівлі. Це певною мірою не дозволяє виконувати приписи Закону України «Про доступ до публічної інформації», який зобов'язує всіх суб'єктів владних повноважень (в тому числі і суди), оприлюднювати зазначені відомості.

Проте місцеві окружні адміністративні та господарські суди самостійно проводять закупівлю товарів, робіт послуг за державні кошти для власних потреб (див, наприклад, посилання: <https://zakupki.prom.ua/gov/company-dea327c23e14262aaad31191b2d0c0ff>; <https://zakupki.prom.ua/gov/company-90f3535656273db370822a9a06640dbd>).

Зважаючи на це, експертами з моніторингу прийнято рішення не враховувати при визначенні загального рівня інформаційної відкритості відсутність зазначеного виду інформації у місцевих загальних судів (районних судів міст Києва, Харкова, Львова, Дніпра та Запоріжжя). В той же час зазначені відомості враховуються при підрахунку показника інформаційної відкритості для місцевих окружних адміністративних та господарських судів.

В контексті цього питання важливим також є те, що на сторінках всіх судів порталу «Судова влада України» в розділі «Інше» створено підрозділи «Бюджет. Фінанси», «Державні закупівлі». Ці підрозділи часто густо залишаються пустими і виглядає, як приховування інформації. Крім того, сторінки територіальних управлінь ДСА України, як правило, також не містять відомостей про закупівлі, проведені в інтересах місцевих судів.

Приймаючи до уваги описані проблеми, враховуючи те, що інформація про розпорядження бюджетними коштами, які виділяються на утримання судів, має значний суспільний інтерес, зважаючи на те, що створено спеціальні веб-майданчики, де оприлюднюються такого роду відомості, *рекомендуємо*:

Окружним адміністративним та місцевим господарським судам:

- Оприлюднювати на своїх сайтах річні плани публічних закупівель або давати **пряме гіперпосилання** на ці плани, якщо вони оприлюднені на порталі публічних закупівель «PROZORRO», інших веб-ресурсах з питань публічних закупівель.
- зробити **пряме гіперпосилання** на перелік оголошень та інформацію про закупівлі суду (зокрема, за допомогою пошукової системи порталу публічних закупівель «PROZORRO, яка дозволяє сортувати інформацію за розпорядником).

Місцевим загальним судам:

- Оприлюднити інформацію про те, хто є розпорядником цієї інформації в підрозділі «Державні закупівлі» та дати пряме гіперпосилання на сторінку відповідного територіального управління ДСА України. Територіальним управлінням ДСА України пропонуємо керуватись порадами, викладеними вище для окружних адміністративних і місцевих господарських судів.

3.10 Кадрове забезпечення.

Правова підстава для оприлюднення: пункт 4 статті 23 Закону України «Про державну службу», рішення Ради суддів загальних судів № 12 від 28 лютого 2013 року.

Результат моніторингу: незважаючи на те, що більшість судів публікують інформацію щодо кадрового забезпечення, загальний рівень її оприлюднення залишається задовільним і становить лише 58%. Складніше за все знайти повідомлення про порядок оскарження результатів конкурсу на заміщення вакантних посад. Ці відомості представлено лише на 19 %. Найкраще подано інформацію щодо переліку документів, необхідних для участі у конкурсі (75%).

Окремо доцільно звернути увагу на погіршення рівня доступності інформації про кадрове забезпечення через формат, у якому її розміщено на сайті. Як правило, ці відомості оприлюднюються у файлі для завантаження, що є незручним для перегляду і може створювати перешкоди для ознайомлення з інформацією при перегляді зі смартфона. Звертає на себе увагу й той факт, що нерідко на веб-сторінках можна зустріти декілька розділів, присвячених кадровій політиці. Цей дуалізм також негативно впливає на доступність зазначеної інформації.

Рекомендовано:

- Мати на сайті один розділ, присвячений кадровій політиці.

- Оприлюднювати інформацію щодо конкурсу на заміщення вакантних посад у підрозділі «Кадрове забезпечення».
- Публікувати оголошення про конкурс не тільки в у розділі «Новини», але й у зазначеному тематичному розділі.
- Оприлюднювати інформацію щодо конкурсу у двох форматах: гіпертекстовому та документі для завантаження, який передбачає можливість подальшої обробки даних.
- У підрозділі «Кадрове забезпечення» зазначити порядок оскарження результатів конкурсу на заміщення вакантних посад.

3.11 Бюджет. Фінанси.

Правова підстава для оприлюднення: пункт 1 частини 1 статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації», стаття 28 Бюджетного кодексу України, Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835.

Результат моніторингу: загальний рівень оприлюднення інформації за цим розділом становить лише 18%, що згідно із шкалою оцінювання відповідає незадовільному рівню інформаційної відкритості.

Такий низький показник пов'язаний із проблемою, описаною в розділі 9 глави III цих рекомендацій, присвяченому закупівлі товарів, робіт, послуг за бюджетні кошти. Експерти з моніторингу спостерігали ту саму картину, коли інформацію з питань бюджету та фінансів не оприлюднив жоден із місцевих загальних судів, в той час як її в тій чи іншій мірі публікують деякі окружні адміністративні та місцеві господарські суди. Тому при оцінюванні рівня інформаційної відкритості застосовано ті самі принципи, які описано в розділі

«Інформація про закупівлю товарів, робіт, послуг за бюджетні кошти», а рекомендації враховують описані вище законодавчі особливості.

Рекомендовано:

- Оприлюднити на сайтах окружних адміністративних судів та місцевих господарських судів короткий зміст інформації про загальну суму бюджетних коштів, виділених на функціонування суду за рік та їх структуру, а також звіти про використання бюджетних коштів.
- Зазначену інформацію оприлюднювати в зрозумілій для користувача формі (схеми, графіки, інфографіки та ін.).
- Окрім PDF та JPEG файлів, інформацію оприлюднювати у форматах, які дозволяють подальшу обробку даних (у форматі відкритих даних).
- Місцевим загальним судам на сайтах в розділі «Бюджет. Фінанси» розмістити повідомлення про належного розпорядника цієї інформації та надати гіперпосилання на сторінку, де її оприлюднено.

3.12 Безкоштовна правова допомога.

Правова підстава для оприлюднення: пункт 1 рішення Ради Суддів України № 68 від 06.10.2016 року «Про супровід веб-сайту місцевого (апеляційного) суду України».

Результат моніторингу: середній показник інформаційної відкритості за цією групою параметрів становить 66%. Найчастіше спостерігається опублікування відомостей про місцезнаходження центрів безоплатної правової допомоги (98%), в той час як інформація про адреси електронної пошти таких центрів є малодоступною (17%).

Рекомендовано:

- Оприлюднити повну інформацію про всі місцеві центри безоплатної правової допомоги, із зазначенням їхніх поштових адрес, телефонів (включно з кодом міста) та адреси електронної пошти, а за можливості — відомості про прізвище, ім'я та по-батькові їх керівників.

3.13 Критерії зручності сприйняття інформації.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про порядок оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність виконавчої влади» від 4 січня 2002 року № 3 затверджено низку технічних вимог до створення (модернізації) офіційних веб-сайтів, що стосуються доступу до них користувачів із вадами зору та слуху. Аналогічні підходи, а також звичайні потреби користувачів необхідно враховувати під час створення веб-сайтів/сторінок судів у мережі Інтернет.

Результат моніторингу: загалом сайти судів на 60% відповідають технічним вимогам, визначеним Методологією оцінки рівня забезпечення доступу до публічної інформації суб'єктами владних повноважень.

Рекомендовано:

- Відображати повну ієрархічну структуру сайту, включно з назвою поточної сторінки, на якій перебуває користувач.
- Коректно відображати заголовок вікна браузера, із зазначенням назви поточної сторінки, на якій перебуває користувач;

- Створити версію порталу «Судова влада України» іноземною (зокрема, англійською) мовою, надавши можливість усім судам оприлюднювати найважливішу інформацію іноземною (-ми) мовою (-ми) на своїх веб-сторінках;
- Розробити версію веб-сторінок/сайтів для зручного перегляду зі смартфонів/планшетів (мобільну версію);
- Створити можливість контекстного та розширеного пошуку інформації по сторінці суду;
- Розробити спеціальні версії перегляду для груп осіб зі слабким зором;
- Розробити функцію звукового супроводження дій користувача на сайті;
- Створити можливість заповнювати та роздруковувати типові форми заяв/запитів/інших документів, зразки яких оприлюднено на сайті суду;
- Судам — оприлюднювати форми заяв/запитів/інших документів у форматі, який дозволяє їх подальше заповнення та роздрукування;
- Зазначити адресу електронної пошти web-майстра й розробника офіційного сайту суду для направлення технічних зауважень (не обмежуючись гіперпосиланням, яке нерідко не працює);
- Розробити можливість підписки на новини з офіційного сайту;
- Створити рубрику «Питання- відповіді».

